

Stephanie
Land

The New York Times
bestseleris

Valytoja

SUNKUS DARBAS, MENKAS
UŽMOKESTIS IR VIENIŠOS MAMOS
SIEKIS IŠGYVENTI

BALTO

Stephanie
Land

Valytoja

Sunkus darbas, menkas užmokestis
ir motinos siekis išgyventi

Pratarmė
BARBAROS EHRENREICH

Iš anglų kalbos vertė
ALMANTĖ RIMAVIČIENĖ

BALTO
Vilnius, 2023

I

Namelis

Mano dukra išmoko vaikščioti benamių prieglaudoje.

Pirmuosius žingsnius žengė vieną birželio popietę, buvo likusi diena iki jos pirmojo gimtadienio. Sėdėjau ant apsitrynusios prieglaudos sofas, rankose laikiau seną skaitmeninę kamerą ir buvau pasirengusi įamžinti jos pirmuosius žingsnius. Susivėlę Mijos plaukai ir šliaužtinukai siaurais dryželiais ne visai derinosi su rudose akytėse degančiu ryžtu, kai norėdama išlaikyti pusiausvyrą sulenkdamo ir ištiesdamo kojų pirštukus. Žvelgdama per kamerą gėrėjausi jos kulkšnių linkiais, šlaunyčių krypavimu ir apvaliu pilvuku. Basomis tapsendama per plytelėmis išklotas grindis kažką gugavo. Į grindis buvo įsigėręs ne vienų metų purvas. Kad ir kaip smarkiai šveisdavau, niekaip nepavykdavo išvalyti.

Ėjo paskutinė savaitė iš mums skirtų devyniasdešimties dienų, kurias galėjome praleisti šiame šiaurinėje miesto dalyje įrengtame namelių komplekse, kur būsto valdymo skyrius apgyvendindavo namų neturinčius žmones. Paskui turėsime kraustytis į laikinąjį būstą – seną ir apšiurusį daugiabutį su cementinėmis grindimis, kuriam laikui tapsiantį mūsų namais. Kad ir neilgai čia gyvenome, padariau viską, ką galėjau, kad šis namelis dukrytei taptų jaukais namais. Nedidukę sofą užtiesiau geltona paklode ne tik todėl, kad į erdvę tarp grėsmingų baltų sienų ir pilkų grindų įneščiau šiek tiek šilumos, bet ir norėjau, kad niūriuojų metų laiku čia būtų kažkas ryškaus ir linksmo.

Ant sienos šalia durų pakabinau nedidelį kalendorių. Jame žymėdavausi susitikimus su įvairių organizacijų darbuotojais, galinčiais mums padėti. Pateikdavau visas galimas užklausas, bels-davausi į kiekvienas pagalbą teikiančių valstybinių įstaigų duris ir stodavau į eilę su daugybe kitų žmonių, bandančių surinkti kalnus dokumentų ir įrodyti, kad iš tiesų neturi pinigų. Apstulbau suži-nojusi, kiek daug darbo reikia įdėti, kad galėtum įrodyti esanti visiškai neturtinga.

Mums nebuvo leidžiama priimti lankytojų ar išvis turėti dau-giau daiktų. Visas mūsų turtas tilpo į vieną krepšį. Mija turėjo maišelį žaislų. Aš turėjau krūvelę knygų, jas išdėlioju į žemas len-tynas, skiriančias svetainę nuo virtuvės. Čia buvo apskritas stalas, prie jo pastačiau aukštą Mijos kėdutę ir savo kėdę, ant jos sėdėda-ma stebėjau, kaip mažylė valgo, o pati dažnai gerdavau kavą, taip bandydama nuslopinti alkį.

Stebėdama pirmuosius Mijos žingsnius bandžiau nusukti akis nuo stovinčios už jos žalios dėžutės, kur laikiau visus teismo doku-mentus, sukauptus kovojant su jos tėvu dėl globos. Stengiausi visą dėmesį skirti jai ir šypsotis, lyg viskas būtų puiku. Jei būčiau ap-sukusi kamerą, turbūt negalėčiau savęs atpažinti. Tose keliose turi-mose nuotraukose matau visai kitą žmogų: tada tikriausiai buvau liekniausia per visą savo gyvenimą. Ne visu etatu dirbau aplinkos prižiūrėtoja: keletą valandų per savaitę karpydavau gyvatvores, ko-vodavau su peraugusiais gervuogių krūmais ir raudavau ne vietoje išdygusius mažulyčius žolių stiebelius. Kartais plaudavau pažįsta-mų žmonių ar draugų namų grindis ir tualetus; žinodami, kaip man trūksta pinigų, jie pasiūlydavo darbo. Nebuvo turtuoliai, bet turėjo atsidėję juodai dienai, o aš ne. Netekę darbo būtų susidūrę su sunkumais, tačiau nebūtų patyrę benamių dalios. Visi turėjo

tėvus ar kitus šeimos narius, prireikus galinčius duoti pinigų ir išgelbėti nuo tokio likimo. Bet mums nepadėjo niekas. Buvome tik dviese: Mija ir aš.

Būsto valdymo skyriuje pildydama dokumentus radau klausimą apie artimiausių kelių mėnesių tikslus ir parašiau ketinanti susitaikyti su Mijos tėčiu Džeimiu. Maniau, jei labai stengsiuosi, galėsime viską išspręsti. Kartais įsivaizduodavau, kad esame tikra šeima: mama, tėtis ir nuostabi mažylė. Įsikibdavau šių svajonių, lyg jos būtų prie didžiulio baliono pririštas raištelis. Balionas kilstelėtų mane į viršų ir leistų išvengti Džeimio smurto ir sunkumų, su kuriais susiduriu būdama vieniša mama. Jei stipriai įsikibčiau ir laikyčiausi, viso to netektų patirti. Jei labai stengčiausi įsivaizduoti svajonių šeimą, galėčiau apsimesti, kad nenutiko nieko blogo, šis etapas – tik laikina būseną, o ne naujas gyvenimas.

Mija su gimtadieniu gavo naujus batukus. Visą mėnesį taupiau, kad galėčiau juos nupirkti. Batukai buvo rudi, su išsiuvinėtais mažyčiais rožiniais ir mėlynais paukštukais. Išsiunčiau kvietimus į vakarėlį, lyg būčiau eilinė mama, taip pat pakviečiau Džeimį, lyg būtume normali vaiko priežiūra besidalijanti pora. Surengėme iškylą prie vandenyno, ant žolė apaugusios kalvos Čecemokos parke, Port Taunsende, Vašingtono valstijoje, kur tuomet gyvenome. Visi pasitiesėme atsineštus paklotus ir šypsojomės. Už likusius to mėnesio maisto kuponus nupirkau limonado ir keksiukų. Iš skirtingų pusių atvažiavo tėtis ir senelis, abu kelionėje sugaišo po dvi valandas. Taip pat atvyko brolis ir keletas draugų. Vienas iš jų atsinešė gitarą. Paprašiau draugės, kad nufotografuotų mus: Miją, Džeimį ir mane, nes labai retai pasitaikydavo, kad visi trys būtume kartu. Norėjau, kad Mijai liktų gražių prisiminimų. Bet nuotraukose Džeimis atrodė abejingas ir piktas.

Iš Londono, o gal iš Prancūzijos, kad ir kur jie tuomet gyveno, atskrido mama su savo vyru Viljamu. Kitą dieną po Mijos vakarėlio jie atvažiavo pas mus ir, nusižengdami benamių prieglaudos nurodymui „Jokių lankytojų“, padėjo persikraustyti į laikinąjį būstą. Pamačiusi jų aprangą nežymiai papurčiau galvą: Viljamas mūvėjo siaurus juodus džinsus, vilkėjo juodą megztinį ir avėjo juodus batus, o mama buvo pasipuošusi suknele juodais ir baltais dryžiais, aptempiančia pernelyg apvalius klubus, juodomis tamprėmis ir „Converse“ sportbačiais be aulo. Atrodė pasiruošę prisėsti ir pasimėgauti puodeliu espreso kavos, o ne padėti kraustyti. Niekam nebuvau skelbusis, kur dabar gyvename, todėl dėl jų britiško akcento ir europietišku apdarų šis namelis, mūsų namai, atrodė dar menkesnis ir nešvaresnis.

Viljamas atrodė nustebejęs, kad visi daiktai tilpo į vieną kelioninį krepšį. Paėmė jį ir išnešė į lauką, o mama nusekė iš paskos. Atsigręžiau, kad paskutinį kartą žvilgtelėčiau į tas grindis, ant sofutės knygą skaitantį savo pačios vaiduoklį, patalynės stalčiuje sėdinčios ir žaislų krepšį kraustančios Mijos vaizdinį. Džiaugiausi išvažiuodama. Bet ši trumpa akimirka buvo skirta prisiminti, ką išgyvenau, ir liūdnei, o kartu džiaugsmingai atsisveikinti su laikiniais namais.

Šiaurės vakarų kelio Laikinojo šeimos būsto programos valdomame daugiabutyje pusė gyventojų buvo tokie kaip mes, atsikėlę iš benamiams skirtų prieglaudų, o kitą dalį sudarė iš įkalinimo įstaigų išėję žmonės. Nors tai turėjo būti žingsnis į priekį, jau ėmiau ilgėtis prieglaudos namelio vienumos. Čia, šiame pastate, visi galėjo matyti, koks yra mano gyvenimas, netgi aš pati.

Priėjau prie naujųjų namų durų, mama su Viljamu laukė man už nugaros. Raktas užstrigo, teko pasidėti dėžę ir ilgokai pavargti su spyna.

– Ką gi, čia bent jau saugu, – pajuokavo Viljamas.

Suguzėjome į siaurą prieškambarį, tiesiai priešais buto duris pamatėme vonios kambarį. Iškart pastebėjau, kad čia vonia, kur abi su Mija galėsime kartu nusimaudyti. Jau labai ilgai neturėjome tokios prabangos pasiturkšti vonioje. Dešinėje buvo abu miegamieji. Pro abiejų langus matyti gatvė. Virtuvė tokia mažytė, kad atidarydamas šaldytuvo dureles kliudydavai priešais esančias spintelės. Nuėjau didelėmis baltomis plytelėmis, taip primenančiomis prieglaudos grindis, ir atidariau duris į mažutį balkoną. Jis buvo kaip tik tokio pločio, kad galėčiau sėdėti ištiesusi kojas.

Prieš dvi savaites socialinė darbuotoja Džulė jau buvo greitosiomis aprodžiusi šį butą. Ankstesnė šeima čia pragyveno dvidešimt keturis mėnesius, ilgiausią galimą laikotarpį.

– Tau pasisekė, kad atsilaisvino šis butas, – pasakė ji. – Tuo labiau kad prieglaudoje skirtas laikas jau ėjo į pabaigą.

Kai pirmą kartą susitikau su Džule, sėdėjau priešais ją ir užsikirdama bandžiau atsakyti į klausimus apie savo planus, kaip ketinu rasti būstą sau ir vaikui. Kaip rengiuosi užsitikrinti finansinį stabilumą. Kokių darbų galėčiau imtis. Atrodė, ji supranta, kokia sumišusi esu, ir pateikė keletą pasiūlymų, nuo ko galėčiau pradėti. Teturėjau vienintelį pasirinkimą – persikelti į būstą, skiriamą mažas pajamas gaunantiems žmonėms. Vienintelė bėda, kad jų labai trūko. Pagalbos šeiminių smurto ir seksualinės prievartos aukoms centras skirdavo vietą saugomoje prieglaudoje tiems žmonėms, kurie daugiau neturėdavo kur eiti, bet man pasisekė, nes būsto valdyto mo skyrius pasiūlė šią vietą ir galimybę susikurti stabilų gyvenimą.

Per pirmąjį susitikimą kartu su Džule peržvelgėme keturių puslapių taisyklių sąrašą, nes norėdama apsigyventi prieglaudoje turėjau su jomis sutikti.

Svečiai supranta, kad yra apsisoję laikinai suteiktame būste,
o NE savo namuose.

Bet kuriuo metu ir IŠ ANKSTO NEPERSPĖTI
galite būti paprašyti atlikti ŠLAPIMO TYRIMĄ.

Lankytojai NĖRA įleidžiami.

JOKIŲ IŠIMČIŲ.

Džulė aiškiai pasakė, kad iš anksto neperspėję atliks patikrinimus ir norės įsitikinti, ar bent minimaliai padaromi namų ruošos ir priežiūros darbai: sumazgojami indai, nuo stalo nuimamas maistas, iššluojamos ar išplaunamos grindys. Vėlgi sutikau dėl šlapimo tyrimų be išankstinio perspėjimo, buto patikrinimų ir nuo dešimtos valandos vakaro prasidedančios komendanto valandos. Be specialiojo leidimo pas mus niekas negalės nakvoti, bet netgi jį gavus svečiai negalės likti ilgiau nei tris dienas. Būtina iš karto pranešti apie pasikeitusias pajamas. Kas mėnesį turėsiu teikti išsamias ataskaitas, kiek užsidirbau ar gavau pinigų, kaip ir kur juos išleidau.

Džulė buvo labai maloni, kalbėdama visada šypsojosi. Labai džiaugiausi, kad ji neatrodė išsekusi ar pernelyg ilgai užsisėdėjusi šiame darbe, kaip dažnai atrodydavo daugelis kitų vyriausybinese įstaigose dirbančių socialinių darbuotojų. Bet niekaip neišėjo iš galvos jos paminėti žodžiai, kad man „pasisekė“. Nesijaučiau lydiama sėkmės. Taip, buvau dėkinga. Neabejotinai. Tačiau apie sėkmę kalbėti neverta. Tik ne tada, kai persikrausčiau į būstą su daugybe numatytų taisyklių ir prielaidų, esą galiu būti priklausoma, apsilėidusi arba taip susimovusi, kad mane verstų laikytis komendanto valandos ar tikrinti šlapimą.

Būti neturtingai ir skursti labai primena būti lygtinai nuteistai: nusikalsti neturėdama kaip pragyventi.

Kartu su Viljamu ir mama, ilgai negaišdami, iš pasiskolinto pikapo iškrovėme daiktus ir užnešėme iki antrame aukšte esančio buto durų. Prieš persikeliant į prieglaudos namelį tėtis buvo išnuomojęs saugyklą ir ten palikau sukrovusi visus savo daiktus. Mama su Viljamu atrodė labai išsipuošę, todėl pasiūliau jiems apsilvilti mano marškinėlius, bet jie, žinoma, atsisakė. Kiek prisimenu, beveik visą gyvenimą mama turėjo antsvorio, išskyrus tą laikotarpį, kai skyrėsi su tėčiu. Visiems pasakojo, kad numetė svorio laikydamasi Atkinso dietos. Bet tėtis vėliau sužinojo, kad mama staiga ėmė lankytis sporto salėje ne dėl noro sportuoti, o užmezgusi romaną ir pajutusi norą atsikratyti žmonos ir mamos pareigų. Mamos metamorfozė buvo lyg ženklas, kad ji pasirengusi pradėti gyventi taip, kaip visada troško, tik iki tol aukodavosi šeimai. O man atrodė, kad ji staiga tapo kitu ir nepažįstamu žmogumi.

Tėvai išsiskyrė tą pavasarį, kai mano brolis Taileris baigė gimnaziją ir mama išsikraustė į atskirą butą. Atėjus Padėkos dienai, ji jau dėvėjo perpus mažesnes sukneles ir užsiaugino ilgus plaukus. Kartą nuėjome į barą ir pamačiau, kaip mama bučiuojasi su mano amžiaus vaikinais, o vėliau nusminga prie staliuko. Iš pradžių gėdydavausi, bet vėliau tas jausmas virto netektimi, tik nežinojau, kaip išgyventi sielvartą. Norėjau susigražinti mamą.

Po kiek laiko tėtis taip pat sukūrė naują šeimą. Moteris, su kuria jis ėmė susitikinėti iš karto po skyrybų, buvo labai pavydi ir turėjo tris berniukus. Jai nepatikdavo, kad lankydavausi pas tėtį.

– Pasirūpink savimi, – pasakė kartą, kai papusryčiavome Denio užkandinėje, visai netoli jo namų.

Mano tėvai gyveno savo gyvenimus, o aš emociškai jaučiausi labai vieniša. Prisiečiau sau, kad tarp Mijos ir manęs niekada nebus tokios didžiulės fizinės ir emocinės prarajos.

Dabar, spoksodama į mamą, ištekėjusią už vos septyneriais metais už mane vyresnio brito, pastebėjau, kad ji vėl priaugusi svorio, nešioja keletu dydžių didesnius drabužius nei kada nors anksčiau ir jaučiasi nepatenkinta savo kūnu. Nieko negalėjau padaryti, tik spoksojau ir klausiausi, kaip ji kalba tuo dirbtiniu britišku akcentu. Mama persikėlė į Europą prieš kokius septynerius metus, ir per tą laiką matėmės tik keletą kartų.

Jau buvome sunėšę gal pusę dėžių su knygomis, staiga ji užsiminė, kad mielai suvalgytų mėšainį. Kitą kartą prasilenkiant ant laiptų dar paminėjo, kad mielai išgertų alaus. Buvo ankstyva popietė, bet mama gyveno atostogų nuotaikomis, o tai reiškė, kad gan anksti pradėdavo gerti. Pasiūlė nueiti pasėdėti į „Sirenas“, miesto centre esantį barą su lauke sustatytais staliukais. Pajutau, kaip burnoje ėmė kauptis seilės. Ištisus mėnesius niekur nebuvau užsukusi užkąsti.

– Paskui turėsiu eiti į darbą, bet dabar galim eiti, – pritariau.

Kartą per savaitę valydavau draugei priklausančio vaikų darželio patalpas ir taip užsidirbdavau 45 dolerius. Dar reikės gražinti automobilį ir iš Džeimio pasiimti Miją.

Tądien mama iškraustė keletą draugės garaže laikytų didžiulių dėžių su senomis nuotraukomis ir kitais mažmožiais. Viską atnešė man į naujuosius namus kaip dovaną. Sąmoningai, apimta nostalgijos, paėmiau tuos daiktus, kad turėčiau įrodymų, kaip anksčiau visi kartu gyvenome. Mama išsaugojo kiekvieną mokykloje darytą nuotrauką, netgi kiekvieną Helovino nuotrauką. Tą, kur laikau pirmąją pagautą žuvį. Atsargiai glėbyje saugojau gėles po

mokyklinio muzikinio spektaklio. Mama buvo atėjusi kaip žiūrovė palaikyti, šypsojosi ir viską filmavo. Dabar šiame bute ji į mane žvelgė tartum į bet kurią kitą suaugusį, sau lygų žmogų, nors stovėdama čia jaučiausi daug labiau sutrikusi nei kada nors anksčiau. Man reikėjo šeimos. Reikėjo matyti, kaip jie pritardami linksi, šypsosi ir patikina, kad viskas bus gerai.

Kai Viljamas atsistojo ir nuėjo į tualetą, prisėdau ant grindų šalia mamos.

– Mama, – kreipiausi.

– Ką? – paklausė lyg tikėdamasi, kad ko nors prašysiu.

Man visada atrodydavo, kad mama bijo išgirsti, kaip prašau pinigų, nors niekada jų nesu prašiusi. Ji su Viljamu Europoje gyveno labai taupiai, išnuomojo Londone esantį Viljamo butą, o patys apsistojo vasarnamyje netoli Bordo, Prancūzijoje, ir priimdavo turistus nakvynės su pusryčiais.

– Kaip manai, gal galėtume abi kartu ką nuveikti? – paklausiau. – Tik mes abi?

– Stefe, nemanau, kad būtų tinkama taip elgtis.

– Kodėl? – paklausiau išsitiesdama.

– Noriu pasakyti, kad jei ketini leisti laiką su manimi, teks susitaikyti, kad kartu bus ir Viljamas, – tarė.

Kaip tik tą akimirką pasirodė Viljamas, garsiai išsipūsdamas nosį į nosinę. Mama sugriebė jo ranką ir žvelgdama į mane dar kilstelėjo antakius lyg didžiuodamasi, kad nustatė ribas.

Jokia paslaptis, kad nemėgau Viljamo. Kai prieš keletą metų aplankiau juos Prancūzijoje, mes su Viljamu taip piktai susiginčijome, kad nuliūdusi mama net išėjo nuverkti į automobilį. Dabar troškau vėl tapti artima mamai, nes man reikėjo daugiau nei tik žmogaus, galinčio padėti rūpintis Mija. Man labai reikėjo mamos,

kuria galėčiau pasitikėti, kuri mane besąlygiškai priimtų ir mylėtų net gyvenančią benamių prieglaudoje. Jei būčiau galėjusi pasikalbėti su mama, gal ji būtų gebėjusi man paaiškinti, kas vyksta, gal būtų buvę lengviau ir nebūčiau laikiusi savęs nevykėle. Buvo sunku, jaučiausi niekam tikusi, ir dar teko varžytis dėl mamos dėmesio. Todėl juokiausi iš Viljamo pokštų. Šypsojaisi, kai jis pašiepavo amerikiečių gramatiką. Nieko nesakydavau dėl naujojo mamos akcento ar išpuikimo, lyg močiutė nebūtų gaminusi salotų iš konservuotų vaisių ir pakuotėse pardavinėjamos plaktos grietinėlės.

Mama su tėčiu užaugo skirtingose tulpių laukais garsėjančios Skadžitų apygardos dalyse, maždaug valanda kelio į šiaurę nuo Sietlo. Abu kilę iš daugelį kartų skurde gyvenusių šeimų. Tėčio šeima buvo įleidusi šaknis miškingose kalvose netoli Skaidriojo ežero. Sklido kalbos, kad jo tolimi giminaičiai vis dar varė naminę. Mama gyveno slėnyje, kur ūkininkai augino žirnius ir špinatus.

Močiutė su seneliu santuokoje pragyveno beveik keturiasdešimt metų. Mano pirmieji atsiminimai apie juos susiję su miškuose, šalia upelio pastatyta gyvenamąja priekaba. Likdavau pas juos dienos metu, kai tėvai dirbdavo. Senelis pietums ant „Wonder“ duonos užtepavo sviesto ir majonezo. Jie turėjo nedaug pinigų, bet atsiminimai apie mamos tėvus visada kupini meilės ir šilumos: atsimenu, kaip močiutė ant viryklės šildydama maišydavo „Campbell's“ pomidorų sriubą iš skardinės, rankoje laikydavo gauzotą gėrimą ir stovėdavo ant vienos kojos, kitą įrėmusi į šlaunį kaip koks flamingas, o netoliese padėtoje peleninėje visada smilkdavo cigaretė.

Vėliau jie persikėlė į miestą, į seną namą netoli Anakortesos centro, bet bėgant metams namas taip nušiuo, kad tapo labai nykus.

Senelis dirbo nekilnojamojo turto agentu ir, turėdamas pertrauką tarp namų aprodymo galimiams pirkėjams, užsukdavo namo ir įžengdavo pro duris nešinas mažais žaisliukais, kur nors rasta is ar laimėtais šalia boulingo takelių pastatytuose žaidimų automatuose.

Kai buvau maža, tomis dienomis, kai nebūdavau pas senelius, dažnai skambindavau močiutei. Tiek daug laiko praleisdavau kalbėdama su ja telefonu, kad net tarp nuotraukų radau keletą tokių, kur keturmetė ar penkiametė stovėjau virtuvėje ir prie ausies spaudžiau didelį geltoną telefono ragelį.

Močiutė sirgo paranoidine šizofrenija ir ilgainiui pasidarė beveik neįmanoma su ja pasikalbėti. Jai prasidėjo haliucinacijos. Kai paskutinį kartą su Mija ją aplankėme, atnešiau už maisto kuponus nupirktą „Papa Murphy’s“ picą. Močiutė buvo juodai apsiavedusi akis, pasidažiusi ryškiai rožiniu lūpdažiu ir beveik visą laiką rūkydama prastovėjo lauke. Kad galėtume pavalgyti, pirmiausia turėjome sulaukti senelio. Jam grįžus močiutė pareiškė, kad nebėra alkana, ir apkaltino jį užmezgus romaną, netgi flirtuojant su manimi.

Bet su Anakortesu buvo susiję daugybė vaikystės prisiminimų. Ir nors vis rečiau bendravau su šeima, dažnai pasakodavau Mijai apie Boumano įlanką, Apgaulingąjį sąsiaurį – vandenyno atskirtas Fidalgo ir Vidbio salas, – kur tėtis mane visai mažą vesdavosi į žygius. Tik toje mažoje Vašingtono valstijos dalelėje, kur į dangų kilo visžaliai medžiai ir amerikiniai arbutai, jaučiausi kaip namie. Buvau ištyrinėjusi kiekvieną kampilį, žinojau visus takelius ir vandenyno sroves, buvau išdrožinėjusi savo inicialus ant iškrypusio raudonai oranžinio arbuto kamieno ir net galėjau tiksliai parodyti, ant kurio medžio. Kaskart grįžusi į Anakortesą aplankyti šeimos, išeidavau pasivaikščioti į paplūdimius po Apgaulingojo sąsiaurio

tiltu ir grįždama padarydavau lankstą Rozarijaus keliu, pro didžiu-
lius ant uolų pastatytus namus.

Ilgėjau savo šeimos, bet guodžiausi bent tuo, kad mama kiek-
vieną sekmadienį vis dar kalbėdavosi su močiute. Net ir iš Eu-
ropos visada jai skambindavo. Nusiramindavau galvodama, kad
dar nevisiškai praradau mamą, kad ji širdyje vis dar prisimena čia
likusius žmones.

Sėdėjome „Sirenose“ ir, atnešus sąskaitą už pietus, mama už-
sisakė dar vieną alaus. Žvilgtelėjau į laikrodį. Valydama darželio
patalpas užtruksiu dvi valandas, o paskui reikės pasiimti Miją.
Dar penkiolika minučių klausiausi, kaip mama su Viljamu links-
minasi pasakodami keistus anekdotus apie savo prancūzus kaimy-
nus, o tada pasakiau jau turinti eiti.

– Ak, – sutriko Viljamas, kilstelėdamas antakius. – Ar man pak-
viesti padavėją, kad galėtum sumokėti už pietus?

Spoksojau tiesiai į jį.

– Ne, – atsakiau.

Žvelgėme vienas į kitą lyg atsidūrę aklavietėje.

– Neturiu pinigų, kad galėčiau sumokėti.

Žinoma, būtų buvę gražu pavaišinti pietumis, nes atvyko ma-
nęs aplankyti ir padėjo persikraustyti, bet jiems taip pat derėjo
elgtis kaip tėvams. Norėjau jam priminti, kad ką tik išsikrausčiau
iš benamių prieglaudos, bet to nepadariau, tik žvelgiau į mamą
maldaujančiu žvilgsniu.

– Galėsiu už alų sumokėti kredito kortele, – pasiūlė.

– Sąskaitoje turiu tik dešimt dolerių, – prisipažinau. Jaučiau,
kad ima trūkti oro.

– To net neužteks sumokėti už tavo mėšainį, – leptelėjo Viljamas.

Buvo teisus. Mano mėšainis kainavo 10 dolerių ir 59 centus. Mano išsirinktas patiekalas buvo dvidešimt aštuoniais centais brangesnis nei sąskaitoje turima pinigų suma. Užplūdo gėda. Dinggo džiugesys, kad išsikėliau iš prieglaudos. Negalėjau susimokėti net už tą nelemtą mėšainį.

Mano žvilgsnis klaidžiojo tarp mamos ir Viljamo, kol galiausiai atsiprašiau ir pasakiau, kad man reikia į tualetą. Tiesą sakant, į tualetą visai nenorėjau. Tik jaučiau, kad tuoj apsiverksiu.

Pažvelgusi į veidrodį mačiau labai liesą moterį, vilkinčią vaikiškais marškinėliais ir mūvinčią aptemptais džinsais, juos buvau atraitojusi, kad nesimatytų, jog yra per trumpi. Štai tokia moteris į mane žvelgė iš veidrodžio: pervargusi, bet neturinti pinigų, negalinti susimokėti net už tą nelemtą mėšainį. Dažnai jausdavausi pernelyg įsitempusi, kad galėčiau valgyti, ir tik stebėdavau, kaip Mija kelia šaukštą prie burnytės, ir jausdavausi dėkinga už kiekvieną jos nurytą kąsnį. Mano kūnas atrodė tvirtas, skruostai buvo įdubę, bet negalėjau daryti nieko kito, tik verkti šiame tualete.

Prieš keletą metų mąstydamą apie ateitį net nenujaučiau, kad manęs laukia skurdas, tokia mintis net nešmėstelėjo. Niekada nemaniau, kad viskas taip susiklostys. Bet dabar, turėdama vaiką, išsiskyrusi, kapanojaisi skurde ir nežinojau, kaip iš jo išsivaduoti.

Kai grįžau prie staliuko, Viljamas vis dar sėdėjo išpūtęs šnerves lyg koks miniatiūrinis drakonas. Mama pasilenkusi kažką jam sušnabždėjo, bet jis tik purtė galvą nepirtardamas.

– Galiu sumokėti dešimt dolerių, – atsisėsdama pasiūliau.

– Gerai, – pasakė mama.

Nesitikėjau, kad ji priims mano pasiūlymą. Praeis dar ne viena diena, kol gausiu atlyginimą. Pasikuitusi rankinėje išsitraukiau piniginę ir šalia jos kortelės padėjau savąją. Abi pasirašėme čekį, o tada atsistojau, įsikišau kortelę į kišenę, atsisveikindama šaltai apkabinau ir išėjau. Tik spėjusi žengti keletą žingsnių išgirdau Viljamą rėžiant:

– Žinai, dar nebuvo matęs, kad kas nors jaustųsi taip nusipelnęs viską gauti už dyką!